Christiane Gammeltoft-Hansens prædiken palmesøndag

Taler
Christiane Gammeltoft-Hansen
Sognepræst

Dato
29. marts 2015

Sted
Lindevang Kirke

Omstændigheder
Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædikentekster
Zakarias' Bog kapitel 9, 9-10
Paulus' brev til Filipperne kapitel 2, vers 5-11
Markusevangeliet kapitel 14, vers 1-11

Salmer
Fryd dig, du Kristi brud
Herre, fordi du
Se, hvor nu Jesus træder
Hvorledes skal jeg møde
Op dog, Zion! ser du ej
Tak og ære være Gud

Er det mangel på situationsfornemmelse at være ødsel midt i en krisetid? Det mener nogle. Når man befinder sig i en mangelsituation, så må man være mådeholdende. Tænk på økonomien. Tænk på miljøet. Tænk på den almindelige menneskelige tilstand.

De der er kritiske over for ødselheden prøver at råbe kvinden med alabasterkrukken op. Men hun hører tydeligvis ikke efter, for hun har allerede knækket halsen på krukken og hældt alt ud. Hun burde jo kende sin plads, tænker de. Hun burde være mere tilbageholdende. Men hun går bare frem, som er det at stå i Guds umiddelbare nærhed, det naturlige sted for hende at være.

De forsøger så at tale til hendes fornuft. Pengene hun har brugt på olie kunne være brugt bedre. Man skal ikke spilde det hele på én, når mange kunne have fået glæde af det. Man skal ikke hælde olie over et hoved, når hundreder kunne have været mættet.

Men stadig: hun hører tydeligvis ikke efter. Og da bliver de vrede. Kan hun da ikke se, at det både er for meget og for lidt. For meget i forhold til hvad der er

passende. For lidt i forhold til resultatet. Det, hun gør, forandrer jo ingenting. Hun kan hælde al den olie, hun vil, ud over Jesus, det ændrer ikke ved situationen. Og i dette sidste ved vi, der befinder os her på afstand, at de har ret. Vi ved, at han bevæger sig mod sin død, Jesus. Det kommer kvinden ikke til at forhindre. Så hvad er det, hun vil? Hvad er det hun og Jesus har med hinanden at gøre?

I en helt anden tid og på et helt andet sted stiller en mand det samme spørgsmål. Efter et møde hvor der bliver spildt meget, spørger han: Hvad ville vi hinanden?

Manden er rejst til Polen og har på sin rejse været på en tur til en af nazitidens udryddelseslejre. Besøget i udryddelseslejren foregår i en bus fuld af turister.

Bagefter går han ind på et værtshus. Der sætter han sig op i baren alene med alle indtrykkene fra udryddelseslejren på nethinden. Han føler sig ensom, som man nu kan føle sig, når en gru man har læst om, for alvor går op for en. Og han skammer sig. Han synes besøget i udryddelseslejren har været som en utidig nysgerrighed. En flok turister der ser på død.

Ved den anden ende af baren står en lille mand. Han blinker venligt med et par våde øjne og slingrer hen til den ensomme. Griber resolut hans ølglas, tømmer det og holder så en finger op for munden og siger "Syssh". Op af sin inderlomme haler den beduggede en flaske vodka af den billige slags, der lugter af kogesprit. Så hurtigt som man kan, når man er bedugget, hælder han op i den ensommes glas og gør tegn til, at han skal drikke.

Da den lille mand ville putte flasken tilbage i lommen, smutter den og knuses mod stengulvet. Det kan høres i hele lokalet. Det hele er spildt – noget på en ensom, andet på et gulv. Bartenderen bliver rasende, giver den lille mand et møgfald, smider ham ud og begynder at feje. Den anden mand skynder sig efter den beduggede, men da han kommer udenfor, er han allerede forsvundet i mængden.

Manden, der er rejst til Polen, fortæller: Den fremmede havde taget min ensomhed på sig. I hvert fald havde den lille episode gjort tilværelsen udholdelig igen. Men hvad ville han mig egentlig? Hvad ville vi hinanden? (Overflod, Sten Kaalø, Vindrose, 1989).

En mand og en kvinde, begge anonyme, gør hvad de kan. Det forandrer ingenting. Udryddelseslejre er stadig en realitet. Jesus går stadig imod sin død. Og så alligevel gør det en forskel. Der bliver løst op for noget i situationen. Hvad vil de? spørges der. Jamen, de vil bare noget godt.

Vi tænker så tit ud fra en mangel, et underskud. Det gør de også, dem der kritiserer kvinden. De ser det som noget utilstedeligt at være ødsel. For vi mangler jo. Vi mangler i fysisk forstand, og vi mangler i menneskelig forstand.

Det er der ingen grund til at argumenterer imod, for de har ret. Jesus dækker da heller ikke for det faktum, at der er fattige til i verden. Han understreger det tværtimod, som noget vi må handle på hver dag. I hans svar til de forargede og vrede er der således en fordring. Den fordring at vi skal hjælpe de fattige. Det er en daglig indlysende forpligtelse.

Det der til gengæld tydeligvis ikke er så indlysende, er at der ved siden af det at tage udgangspunkt i manglen også gives en anden tilgang til livet. Nemlig den tilgang kvinden med krukken har.

Kvinden tænker og handler ud fra et overskud. Det er hendes teologi. Hun har fået noget. Fået så meget, at hun har nok til at være ødsel. Hun kunne være kommet krybende som en synderinde. Eller hun kunne have holdt sig hjemme – skamfuld over alt det, der ikke er, som det skal være. I stedet ankommer hun som en velsignet. Et menneske, der ikke mangler, men som har.

Dermed ikke sagt at hun ikke anderkender, at sulten er en realitet. Heller ikke at hun ikke tager døden alvorligt. Tværtimod. Hun salver netop Jesus før hans død. Men hun fastholder bare, at hun lever i en skabt verden. At hun har fået alt for intet, og derfor har alt at give. Hendes første indskydelse er ikke at sige undskyld, men at sige tak. Det er der hendes teologi tager sit udgangspunkt. Og da er det, at hun knækker halsen på krukken og hælder olien ud over Jesus.

Hos en der mange år efter hører om, hvad hun dengang gjorde, melder tanken sig uvilkårligt, at hendes overskud bærer troen helt over på den anden side af døden. At krukken der brydes, er som graven der åbnes, og olien der hældes, er som livet der igen strømmer frit.

Hvad vil de disse anonyme, der gør hvad de kan og giver af hvad de har? De vil

den anden det godt. Længere er det ikke. Du kan ikke bruge fornuftens målestok på det. Det gode har ikke anden målestok, end det at have værdi i sig selv.

På mange måder minder situationen i Simon den Spedalskes hus og situationen i baren om hinanden. Det ene sted venter døden lige om hjørnet. Det andet sted, har døden sat sig på nethinden. Det ene sted bevæger Jesus sig ensomt frem mod sin egen død. Det andet sted har den rejsende fået sindet fyldt op af død. Det er som de situationer, hvor vi magtesløst ikke ved, hvad vi skal sige og gøre, fordi der ikke er noget at sige og gøre. Tingene er som de er. Men der tager vi åbenbart fejl. Der er noget at sige og gøre.

Kvinden med krukken og den lille mand med de våde øjne tager ensomheden fra den anden. Det er overskuddets teologi, at selv magtesløse handlinger, der ikke ændrer ved tilværelsens realiteter, har værdi. At de kan være med til at gøre det ubærlige udholdeligt. At de kan åbne op for nye dage.

Der er forskel på, hvad de giver: kostbar nardusolie og billig vodka. Eller også er der slet ikke forskel, for der er jo tale om dyre dråber for dem begge. Det er evangeliet spejlet i banale menneskelige handlinger. En ødselhed og generøsitet, der vækker vreden hos nogle, men altså for et øjeblik kaster liv ind i døden. Det er som et lille helle midt i planer om at slå ihjel og forråde. Et helle i midt i alle umenneskelige handlinger.

Hvad vil kvinden og Jesus med hinanden? Jesus vil fortælle kvinden og os andre, at hun og vi er velsignet. Kvinden vil give Gud æren. Hvad vil Gud? Han vil give os livet. Hvad skal vi med hinanden? Vi skal ville hinanden det godt.

Amen.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Første tekstrække, Palmesøndag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Prædikener over hele Markusevangeliet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/christiane-gammeltoft-hansens-praediken-palmesondag